21/10/2019

Ο Όσιος Χριστόδουλος ο εν Πάτμω

/ Βίοι Αγίων

Ο Όσιος Χριστόδουλος γεννήθηκε στην Μ. Ασία, στα περίχωρα της Νικαιας της Βιθυνίας περί το 1024. Οι ευσεβείς και ενάρετοι γονείς του Θεόδωρος και Άννα, του έδωσαν το όνομα Ιωάννης.
Ο νεαρός Ιωάννης διδάχτηκε από μικρός τα γράμματα, και εντρύφησε με ζήλο στην μελέτη των θείων γραφών. Από την εφηβική του ηλικία φλεγόταν από τον πόθο να ακολουθήσει την οδό του μοναχικού βίου, και οι γονείς του φοβούμενοι μήπως τον χάσουν από κοντά τους επέμεναν να νυμφευθεί, αλλά πριν από τον γάμο αποφάσισε να ακολουθήσει την κλήση του Θεού και έφυγε κρυφά από το χωριό του, καταφεύγοντας στο όρος Όλυμπος της Μυσίας όπου υπήρχαν πολλά μοναστήρια και κελλιά.

Εκεί στον Όλυμπο, ο Ιωάννης έγινε δόκιμος «τεθείς υπό την διδασκαλίαν και την διαπαιδαγώγησιν του προηγουμένου της ιεράς εκείνης ποίμνης «, ο οποίος βλέποντας τον ζήλο του τον έκειρε μοναχό και του έδωσε το όνομα Χριστόδουλος, εξ αιτίας της μεγάλης του αγάπης για τον Ιησού Χριστό. Τρία χρόνια αργότερα ο

γέροντας πέθανε και ο μοναχός Χριστόδουλος, έφυγε για την Ρωμη με σκοπό να προσκυνήσει τους τάφους των Αγίων Αποστόλων, Πετρου και Παύλου. Από εκεί μετέβη για προσκύνημα στούς Αγίους Τοπους και στην συνέχεια στην Παλαιστίνη, όπου πιθανώς εγκαταβίωσε στη μονή του Αγίου Σάββα.

Όμως, το σχέδιο του Θεού ήταν διαφορετικό. Κύμα επιθέσεων των Αγαρηνών στα μοναστήρια της Παλαιστίνης, ανάγκασε τούς μοναχούς να εγκαταλείψουν την έρημο. Ο Όσιος, μαζί με άλλους κατευθύνθηκε στο όρος Λάτρος, όπου είχαν καταφύγει πολλοί μοναχοί της Αιγύπτου από τις περιοχές του Σινά και της Ραϊθώ, μετά από τις φονικές επιθέσεις των Βλεμμύων Αράβων.
Ο Όσιος Χριστόδουλος μόνασε στη Λαύρα του Στύλου. Στην περιοχή του Λατρους άλλοι ζούσαν κοινοβιακά στη Λαύρα και άλλοι σε κελλιά. Ο μοναχισμός στο όρος Λατρος βρισκόταν την περίοδο εκείνη σε μεγάλη ακμή και ο Όσιος επιδόθηκε με ζήλο στην προσευχή και την νηστεία. Διακρίθηκε στην πνευματική ζωη με το ήθος του, τους ασκητικούς του αγώνες και την πνευματική του κατάρτιση, γεγονός που οδήγησε τούς αδελφούς να τον εκλέξουν ηγούμενο της Λαύρας και έγινε πνευματικός όλων των μοναχών του όρους Λατρος. Ο Όσιος διοίκησε πολλά χρόνια την μοναστική πολιτεία, και η φήμη του εξαπλώθηκε στα πέρατα της αυτοκρατορίας, του εδόθη δε το επίθετο Λατρηνός.

Την περίοδο αυτή της ακμής του Λατρηνού μοναχισμού διέκοψαν επιδρομές Αγαρηνών και ο Όσιος, αποφάσισε να εγκαταλείψει το όρος Λατρος. Μαζί με μια ομάδα μοναχών κατέφυγε στην Κω, όπου κάποιος ευσεβής άρχοντας τούς δώρησε μια έκταση κοντά στο βουνό Δίκαιο. Εκεί, ο Όσιος Χριστόδουλος, άρχισε να οικοδομεί Μονή αφιερωμένη στην Θεοτόκο, και ο αυτοκράτορας Νικηφόρος Βοτανειάτης του παραχώρησε φορολογική απαλλαγή για να ολοκληρώσει το έργο του. Τις απαλλαγές συνέχισε και ο αυτοκράτορας Αλέξιος Κομνήνος, ο οποίος με χρυσόβουλλο έγγραφο όρισε να είναι αυτοδέσποτη η μονή της Θεοτόκου και παραχώρησε το νησί Λειψώ, δύο προάστια στη Λερο – το Παρθένι και τα Τεμένια – και την περιοχή Παντέλι.

Η φήμη του εξηντάχρονου χαρισματούχου γέροντα οδήγησε αρκετούς μοναχούς κοντά του, και οι ντόπιοι έκαναν πολλές δωρεές, έτσι που σε μικρό χρονικό διάστημα η νέα Μονή απέκτησε μεγάλη περιουσία. Όμως, παρά την μεγάλη ακμή στην οποία περιήλθε η Μονή της Θεοτόκου, ο Όσιος δεν ήταν ευχαριστημένος. Το μοναστήρι ήταν κοντά σε κατοικημένη περιοχή και τα μετόχια του συνόρευαν με τα κτήματα των ντόπιων, με αποτέλεσμα οι μοναχοί να έχουν μεγάλο συγχρωτισμό με τούς λαϊκούς, γεγονός που έκανε τον γέροντά τους να ανησυχεί για την πνευματική τους πορεία. Και ήταν τόσο μεγάλη η ανησυχία του, ώστε πήρε μια μεγάλη απόφαση χωρίς να υπολογίσει το κόστος. Να μεταναστεύσει και πάλι και

να εγκαταβιώσει σε τόπο άγονο και χέρσο, στο ερημωμένο από τις λεηλασίες νησί Πατμος.

Το 1088, ο Όσιος Χριστόδουλος πήγε στην Κωνσταντινούπολη και ζήτησε από τον Αλέξιο Κομνηνό να του παραχωρηθεί η ερημωμένη εξ αιτίας των πειρατικών επιδρομών Πατμος, για να οικοδομήσει Μοναστήρι. Σεβόμενος τον Όσιο, ο αυτοκράτορας του παραχώρησε την Πατμο με Χρυσόβουλλο λόγο (σώζεται στην μονή της Πάτμου), όπου ορίζεται να δωρηθεί η Πατμος για να γίνει Μονή, καταργεί οποιαδήποτε φορολογία, απαγορεύει κατόπιν επιθυμίας του Οσίου την εγκατάσταση λαϊκών στο νησί και το ανακηρύσσει άβατον.
Με ένα δεύτερο Χρυσόβουλλο, ο Κομνηνός όρισε να δίδονται ως ενίσχυση στην Μονή ετησίως ,τριακόσιοι μόδιοι σίτου και εικοσιτέσσερα Κομνηνάτα Θεοτόκια.

Έτσι, για μία ακόμα φορά στην ζωη του, ο Όσιος Χριστόδουλος μεταναστεύει, αυτή την φορά σε τόπο αφιλόξενο και ερημικό. Από καιρό έχει σκεφτεί πως η ερειπωμένη από τις επιθέσεις των πειρατών και απροσπέλαστη για τα εμπορικά πλοία νήσος Πατμος, θα του πρόσφερε τις ιδανικές συνθήκες για να διασφαλίσει την πνευματική ζωη της συνοδείας του. Εξ’ άλλου την επιθυμία του να ζήσει στην Πατμο ενισχύει το ότι εκεί έζησε και συνέγραψε την Αποκάλυψη ο Απόστολος Ιωάννης.
Μετά την παράδοση της Πατμου, ο Όσιος και όλη η συνοδεία του ξεκίνησαν την ανέγερση της Νεας Μονής στην κορυφή του βουνού, όπου ευρίσκοντο ερείπια αρχαίου ναού της Σκυθίας Αρτέμιδος.

Η οικοδόμηση της Μονής ήταν έργο δύσκολο και πολύ κοπιαστικό για την μοναστική αδελφότητα, αφού ο Όσιος δεν ήθελε να προσλάβει εργάτες. Για να εμψυχώνει τούς μοναχούς, παρά τα εβδομήντα του χρόνια κουβαλούσε ο ίδιος πέτρες και ασβέστη και πρωτοστατούσε στις εργασίες, δίνοντας θάρρος στούς υπόλοιπους. Παρ’ όλα αυτά η σκληρή εργασία και η άνυδρη, αφιλόξενη γη, κούρασαν γρήγορα τούς μοναχούς. Έτσι προσέλαβε έγγαμους λαϊκούς και τούς έφερε στην Πατμο μαζί με τις οικογένειες τους, αφού ήταν δύσκολο να βρει πολλούς αγάμους που να επιθυμούν να ζήσουν στο άγονο νησί. Για να αποφύγει τα προβλήματα που από την αρχή φοβόταν, εγκατέστησε τις οικογένειες στην άλλη πλευρά του νησιού ώστε να μην ενοχλούν τούς μοναχούς. Απαγόρευσε στις γυναίκες και τα παιδιά να πλησιάζουν το μοναστήρι και όρισε πενθήμερο εργασίας για τούς άνδρες, κατά την διάρκεια του οποίου αυτοί έμεναν με τούς μοναχούς και επέστρεφαν το Σαββατοκύριακο στις οικογένειές τους.

Η πρόσληψη των εργατών, όχι μόνο επιτάχυνε τις οικοδομικές εργασίες, αλλά και έδωσε την δυνατότητα στην μοναχική συνοδεία να αρχίσει να ζει και πάλι ησυχαστικά.

Την εποχή εκείνη ο ιερός Χριστόδουλος ήταν ήδη μεγάλος σε ηλικία, αλλά οι δυνάμεις του με την Χάρη του Θεού δεν τον είχαν εγκαταλείψει. Η ακτινοβολία του ως πνευματικού είχε εξαπλωθεί σε όλο το Αιγαίο και μεγάλος αριθμός προσκυνητών μετέβαινε στην Πατμο για να προσκυνήσει το σπήλαιο της Αποκαλύψεως, να επισκεφτεί το Μοναστήρι και να τον συμβουλευθεί.

Όμως, το σχέδιο του Θεού και πάλι ήταν διαφορετικό για τον Άγιο. Πιστευε πως θα τερμάτιζε τον βίο του στην Πατμο, αλλά πέντε περίπου χρόνια μετά την εγκατάσταση του στο νησί, το 1092, εξ αιτίας της Τουρκικής απειλής, πήρε την απόφαση όλη η συνοδεία της Μονής να εγκαταλείψει το νησί μέχρι να περάσει ο κίνδυνος.

Η μοναχική αδελφότητα κατέφυγε στον Πορθμό του Ευρίπου, όπου χάρις στη βοήθεια ενός άρχοντα, ο οποίος ήταν πνευματικό τέκνο του Οσίου, εγκαταστάθηκαν σε ένα μεγάλο αρχοντικό το οποίο μετατράπηκε σε μοναστήρι. Έτσι, ο Θεοφόρος Πατήρ, έμελλε να ζήσει και στην Εύβοια, και «αντικείμενον του θαυμασμού πάντων γενόμενος και ως τις άγγελος εν θνητώ σώματι της προσηκούσης τιμής αξιωθείς«, να στηρίξει πνευματικά και εκεί τούς ανθρώπους, και να κηρύξει την αγάπη του Χριστού.

Στις 10 Μαρτίου του έτους 1093, ο Όσιος κάλεσε τον πρεσβύτερο και Νοτάριο Ευρίπου Γεώργιο Στροβηλίτη και άλλους επτά αξιωματούχους, για να υπογράψουν ως μάρτυρες στην Διαθήκη του.
Μετά από μερικές μέρες, στις 15 Μαρτίου, συνετάχθη ένας συμπληρωματικός κωδίκελλος της διαθήκης, όπου μεταξύ άλλων, ορίζονται ζητήματα της Μονής, όπως θέματα τυπικού, προσωπικές παραινέσεις σε μοναχούς, αλλά και πληροφορίες σχετικές με την βιβλιοθήκη, το αρχείο της και τον τρόπο αποκτήσεως των βιβλίων και τις δωρεές των αυτοκρατόρων στο Μοναστήρι.
Λιγο χρόνο αργότερα, και αφού είχε πληροφορηθεί «εκ Θεού» για την αποδημία του, ο Όσιος κάλεσε τούς μοναχούς και αφού τούς προέτρεψε να επιστρέψουν όλοι στην Πατμο, τους ζήτησε να τον πάρουν από την ξένη γη και να τον ενταφιάσουν στο ναο της Μονής για την οποία τόσο πολύ είχε μοχθήσει. Και αφού τούς είπε αυτά τα λόγια «και δια λόγων αποχαιρετιστηρίων καθαγιάσας τους παρόντας, παρέδωκε το πνεύμα τω Θεώ, την ις΄του μηνός Μαρτίου.»

Λιγο καιρό μετά την κήδευση του πνευματικού τους πατρός, οι μοναχοί της Πατμου έμαθαν πως ο κίνδυνος από τούς Τούρκους είχε περάσει και ετοιμάστηκαν να επιστρέψουν στο νησί μαζί με το σκήνωμα του γέροντά τους. Θα περίμενε κανείς το τελευταίο ταξίδι του Οσίου Χριστοδούλου να είναι ειρηνικό. Όμως, ακόμα και αυτή η τελευταία του μετακίνηση ήταν περιπετειώδης, όπως όλες οι μετακινήσεις του βίου του. Η αιτία όμως αυτή την φορά δεν ήταν η κακία του

κόσμου τούτου, αλλά η αγάπη των ανθρώπων που στο πρόσωπου του Λατρηνού μοναχού είχαν γνωρίσει την αγάπη του Ιησού Χριστού. Οι κάτοικοι της Ευβοίας, όταν έμαθαν ότι οι μοναχοί θα έπαιρναν το σκήνωμα στην Πατμο, ξεσηκώθηκαν και απέκλεισαν το μέρος όπου εφυλάσσετο ο Όσιος, ο οποίος ήταν γι' αυτούς «σωτήρ, ιατήρ, και πάσης νόσου θεραπευτής».Οι μοναχοί όμως, αποφασισμένοι να μεταφέρουν το λείψανο στην Πατμο, κατά την διάρκεια της νύχτας έβγαλαν κρυφά τον Όσιο από την πόλη και αφού επιβιβάστηκαν στο πλοίο της Μονής, κατέπλευσαν στην Πατμο.

Με αυτόν τον τρόπο τελείωσε η πολύχρονη περιπλάνηση του Οσίου πατρός Χριστοδούλου ο οποίος σε ολόκληρο τον βίο του αναζητούσε έναν ήσυχο τόπο για να ζήσει "εν προσευχαίς και ύμνοις πνευματικοίς". Στην ιερά Πατμο, στο δεξιό μέρος του εσωνάρθηκα της Μονής του Ιωάννου του Θεολόγου, τοποθετήθηκε σε μαρμάρινη λάρνακα το σκήνωμά του και σχεδόν χίλια χρόνια τώρα, «αναβλύζει θαυμάτων πηγάς και ως τινα οσμήν μύρου αισθάνονται οι πιστώς απτόμενοι αυτού και δια μόνης της αφής καθαγιάζονται και από πάσης σωματικής βλάβης ελευθερούνται».

Η Εκκλησία τον κατέταξε στην χορεία των Οσίων. Τον τιμά δύο φορές τον χρόνο, στις 16 Μαρτίου, ημέρα της κοιμήσεως του και στις 21 Οκτωβρίου, ημέρα της ανακομιδής των λειψάνων του.